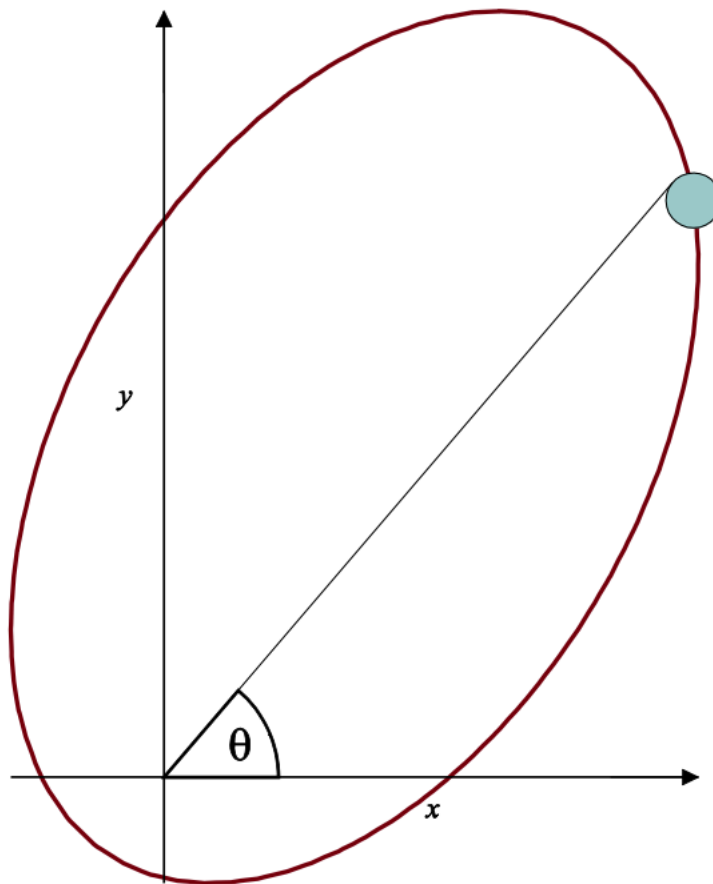

1- یک قمر حول سیاره‌ای طوری می‌گردد که مدار آن عمود بر سطح سیاره است و روی سطح سیاره ناظری ایستاده است. بعد از مقیاس‌سازی‌های لازم، فرض کنید که مدار قمر در رابطه زیر صدق می‌کند:

$$9\left(\frac{x}{2} + \frac{\sqrt{3}y}{2} - 4\right)^2 + 25\left(-\frac{\sqrt{3}x}{2} + \frac{y}{2}\right)^2 = 225$$

که ۲ اندازه شعاع قمر است. فرض کنید که دوره گردش سیاره بسیار بزرگتر از دوره تناوب مداری قمر است. اگر θ زاویه ارتفاع قمر زمانی که برای ناظر بزرگترین حالت به نظر می‌رسد باشد، مقدار $\tan \frac{\theta}{2}$ را حساب کنید.

2- دو ستاره پر جرم A و B با جرم‌های m_A و m_B در فاصله d از هم قرار دارند. هر دو ستاره حول مرکز جرمشان تحت تأثیر گرانش در حال چرخش هستند. فرض کنید مدارشان دایره‌ای است و در صفحه X-Y واقع شده که مرکز آن روی مرکز جرم دو ستاره است. الف) سرعت مماسی و زاویه‌ای ستاره A را حساب کنید.

ناظری در صفحه Y-Z ستاره‌ها را از فاصله دور تحت زاویه θ نسبت به محور Z مشاهده می‌کند. این ناظر مؤلفه سرعت ستاره A در راستای خط دید خود را به شکل $K \cos(\omega t + \epsilon)$ اندازه می‌گیرد که K و ϵ ثوابت مثبتی هستند.

ب) مقدار $\frac{K^3}{\omega G}$ را بر حسب m_A, m_B, θ بیان کنید (G ثابت گرانش است). فرض کنید که ناظر می‌تواند تشخیص دهد که ستاره A جرمی برابر $30 M_\odot$ دارد. علاوه بر این، ناظر مشاهده می‌کند که ستاره B پرتوهای ایکس تولید می‌کند، که با این اطلاعات ستاره B را به عنوان یک ستاره نوترونی یا سیاه چاله دسته بندی می‌کند. نتیجه گیری بستگی به مقدار m_B دارد: ۱) اگر $m_B < 2M_\odot$ باشد ستاره B یک ستاره نوترونی است. ۲) اگر $m_B > 2M_\odot$ باشد ستاره B یک سیاه چاله است.

ج) یک اندازه گیری توسط ناظر انجام شده است: $\frac{K^3}{\omega G} = \frac{1}{250} M_\odot$. در عمل مقدار θ معمولاً مشخص نیست. با فرض اینکه مقدار θ احتمالاً برابر تمام مقادیر ممکن برای θ است، احتمال اینکه ستاره B یک سیاه چاله باشد را بیابید. (راهنمایی: $\int \sin x dx = -\cos x + C$)

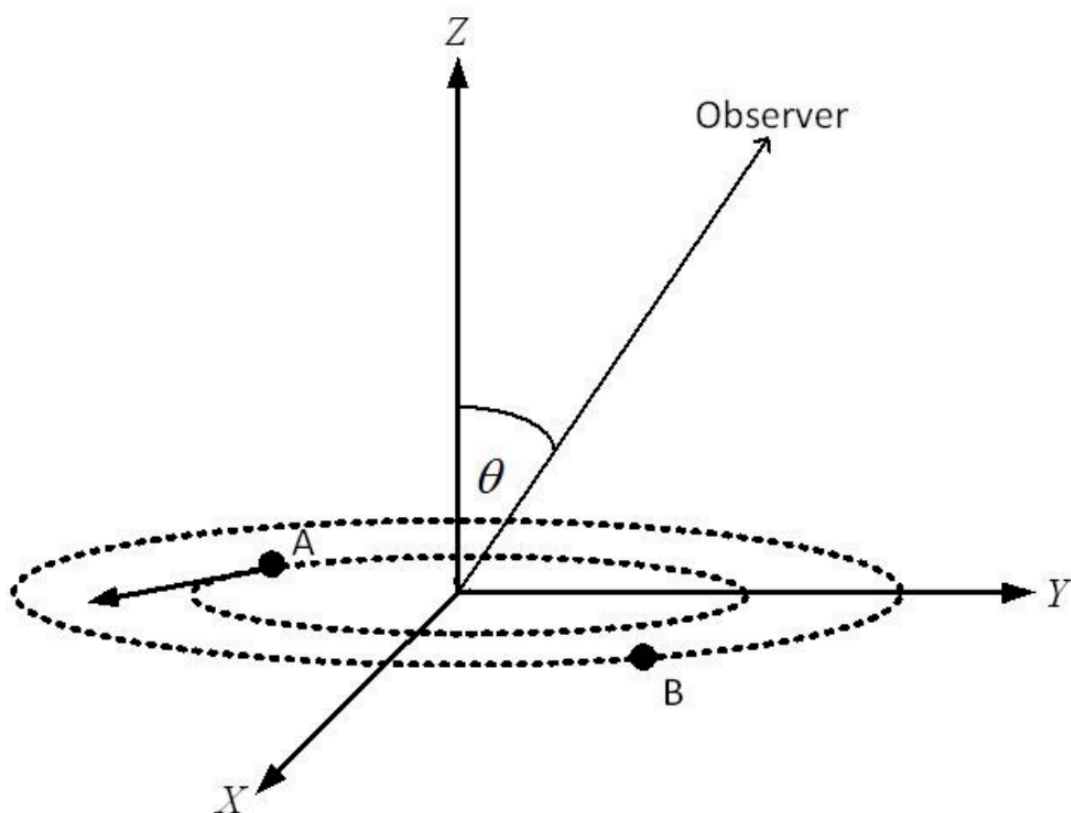
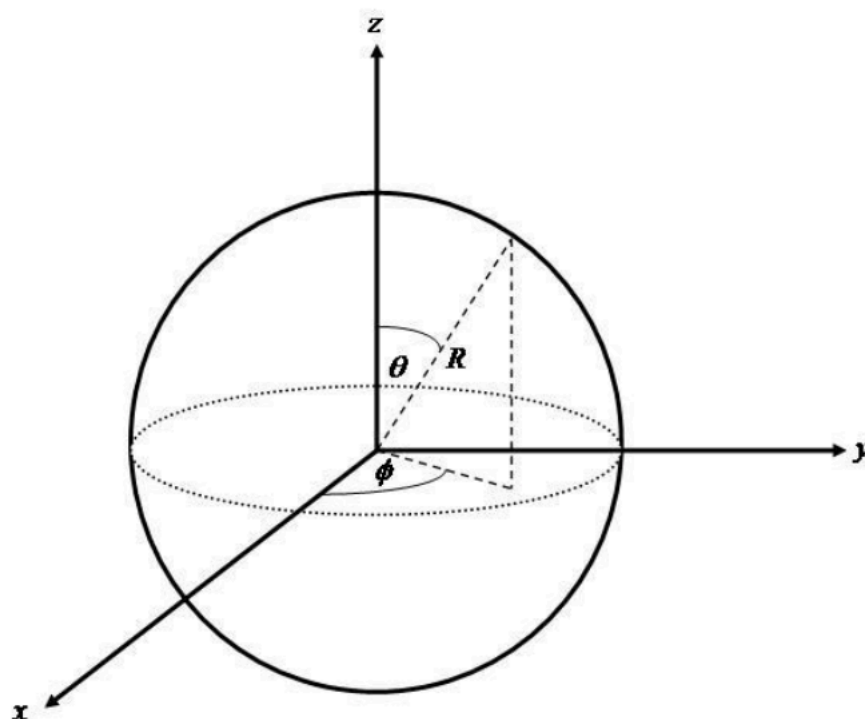

Figure 2

3- یک ستاره ایستا با تقارن کروی به شعاع R در نظر بگیرید که از N ذره خنثی تشکیل شده است.

ویژگی‌های گاز درون ستاره در معادله زیر صدق می‌کند:

$$P V = N k \frac{T_R - T_0}{\ln(T_R/T_0)}$$

که P و V فشار درون ستاره و حجم ستاره هستند. T_0 و T_R دمای گاز سطح و مرکز ستاره هستند. فرض کنید $T_R \leq T_0$.

الف) با فرض اینکه $\Delta T = T_R - T_0 \approx 0$ رابطه بالا را ساده کنید. (راهنمایی از تقریب $\ln(1+x) \approx x$ برای x های کوچک استفاده نمایید.)

فرض کنید ستاره تحت فرآیند شبه-ایستا است، که طی آن کمی منقبض یا منبسط می‌شود، به طوری که معادله بالا همچنان برقرار می‌ماند.

ب) کار انجام شده توسط ستاره وقتی از حجم V_1 به حجم V_2 تحت فرآیند هم دما که T_R و T_0 ثابت هستند را بیابید.

در ستاره قانون اول ترمودینامیک به شکل زیر برقرار است

$$Q = \Delta Mc^2 + W$$

که Q گرما، M جرم و W کار هستند و c سرعت نور در خلاء است و $\Delta M \equiv M_f - M_i$. فرض کنید T_0 ثابت است در حالی که $T_R \equiv T$ متغیر است.

ج) ظرفیت گرمایی ستاره در حجم ثابت C_v را بر حسب M بیابید. همچنین ظرفیت گرمایی در فشار ثابت C_p را بر حسب C_v و T بیابید (راهنمایی: از بسط $(1+x)^n \approx 1+nx$ استفاده کنید).

فرض کنید C_v ثابت است و گاز تحت فرآیند همفشار است بطوری که ستاره گرما تولید می کند و به بیرون تابش می کند.

د) گرمای تولید شده طی فرآیند همفشار را اگر دمای اولیه و ثانویه T_i و T_f باشند بیابید. ه) فرض کنید ناظری دور از ستاره در حال مشاهده است. با توجه به قسمت د) با فرض اینکه ناظر در اندازه گیری دمای مؤثر حول ستاره 0.1% خطا دارد، فاصله ناظر تا ستاره را بیابید.

ح) اگر نور خورشید با بسامد $5 \times 10^{14} \text{ Hz}$ تک رنگ باشد، تعداد فوتون های تابش شده از خورشید در هر ثانیه را تخمین بزنید.

و) ظرفیت گرمایی C_v خورشید را با فرض اینکه دمای سطحی از 5500 K تا 6000 K طی این دوره تغییر می کند حساب کنید.